

Харківська державна академія дизайну і мистецтв»

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

(назва факультету)

Кафедра монументального живопису

(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему **РОЗПИС ФАСАДУ АРТ-СКВОТУ ДЛЯ SQUAT 17В**
М.КИЇВ НА ТЕМУ "ПРОЯВЛЕННЯ НЕВИДИМОГО"

Виконав: студент 4 курсу,
спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та
реставрація»

(шифр і назва спеціальності)

ОПП «Стріт-арт і монументальне мистецтво»

(назва освітньо-професійної програми)

Софія НАМЕТКІНА

(ім'я та прізвище)

Керівник проф. Володимир НОСЕНКОВ

(ім'я та прізвище)

Рецензент доцент. Дмитро Курсін

(ім'я та прізвище)

Харків – 2025

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»

Кафедра монументального живопису / денна форма навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «Бакалавр»

Галузь знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність В 4 «Образотворче мистецтво та реставрація»

ОПП «Стріт-арт і монументальне мистецтво»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри монументального живопису

“ 12 ” травня 2025 року
Є.О. Котляр

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Софія НАМЕТКІНА

1. Тема проекту Розпис фасаду арт-сквоту для Squat 17b
м.Київ на тему "Проявлення невидимого"

керівник проекту (роботи) Носенков Володимир Миколайович, професор ХДАДМ
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від “5” травня 2025 р. №118-ОС

2. Строк подання студентом проекту (роботи) 7.06.2025

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- Обґрунтування актуальності теми;
- Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;
- Аналіз аналогів;
- Розробка авторської концепції рішення теми;
- Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;
- Художньо-технологічні засоби виконання твору;
- Висновки;
- Список літератури;
- Ілюстративні матеріали.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень):
форескіз, проектна частина (вигляд твору в об'єкті, живописне панно (з двох полотен), розмір 120 x 240 см.)

6. Дата видачі завдання 1 лютого 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	<i>Затвердження теми дипломної роботи</i>	<i>Травень</i>	ОК
2	<i>Аналіз аналогів</i>	<i>Травень</i>	ОК
3	<i>Розробка авторської концепції рішення теми</i>	<i>Травень</i>	ОК
4	<i>Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;</i>	<i>Травень</i>	ОК
5	<i>Затвердження ескізів рішення теми</i>	<i>Травень</i>	ОК
6	<i>Систематизація інформації до пояснювальної записки</i>	<i>Травень</i>	ОК
7	<i>Виконання оригіналів дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	ОК
8	<i>Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи</i>	<i>Травень-червень</i>	ОК
9	<i>Захист дипломної роботи</i>	<i>Червень</i>	ОК

Студент _____ Софія Наметкіна

Керівник проекту (роботи) _____ Володимир Носенков

ЗМІСТ

ЗАВДАННЯ	2
ЗМІСТ	4
ВСТУП.....	5
КОНЦЕПЦІЯ РОБОТИ.....	6
РОЗБІР ОБ'ЄКТА.....	7
ЗБІР МАТЕРІАЛУ	8
СЦЕНАРІЙ РОБОТИ	12
КОМПОЗИЦІЙНЕ, СТИЛЬОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ.....	14
СКЛАД ПРОЕКТУ.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	17
АЛЬБОМ ІЛЮСТРАЦІЙ.....	18

ВСТУП

У світі, де інформація стрімко змінюється, а зовнішнє часто домінує над внутрішнім, мистецтво залишається одним з небагатьох просторів, де невидиме отримує голос і форму. Те, що неможливо зафіксувати камерою чи виміряти словами - внутрішні переживання, психічні стани, емоції - стає головним фокусом для багатьох сучасних художників.

Мене глибоко цікавить саме ця тонка межа між видимим і невидимим. Мистецтво здатне не просто показати образ, а й відкрити те, що стоїть за ним - тишу, напругу, спогади, внутрішні монологи. Тему проявлення невидимого я обрала не випадково. Вона пов'язана з відчуттями, які ми не завжди здатні висловити вголос, але які формують нашу особистість і наше сприйняття світу.

У своїй дипломній роботі я досліджую, як через символи, колір, композицію та пластичність форми можна передати стан внутрішньої напруги, мовчання, приглушених емоцій. Адже саме в невимовному часто закладена найбільша щирість, і саме мистецтво, на мою думку, є тим середовищем, де це невидиме нарешті може бути побачене.

КОНЦЕПЦІЯ РОБОТИ

Є речі, які залишаються поза межами зорового сприйняття - емоції, внутрішні стани, які неможливо зафіксувати буквально, але які істотно впливають на сприйняття світу та себе в ньому. Саме ці "невидимі" прояви стали центральною темою моєї роботи.

Метою проєкту є візуалізація внутрішніх переживань людини через художню мову образів, символів і асоціативних форм. У роботі простежується прагнення передати відчуття психологічної вразливості, напруги, страху, але водночас і внутрішньої сили та надії, які приховані за звичним виразом обличчя чи зовнішньою поведінкою.

Композиція побудована на контрастах - як формальних, так і смислових, і містить елементи, що натякають на глибинні емоційні процеси. Особлива увага приділяється "порожнім" зонам, які стають носіями сенсу не менше, ніж зображення - адже іноді саме відсутність чогось промовляє гучніше за присутність.

Таким чином, мистецький проєкт прагне привернути увагу до феномену невидимого - того, що не фіксується візуально, але є суттєвою частиною людського досвіду. Робота відкриває простір для емпатії, співпереживання та індивідуального інтерпретування, дозволяючи глядачеві зчитувати образи крізь призму власного внутрішнього світу.

РОЗБІР ОБ'ЄКТА

Фасад арт-сквоту для SQUAT 17B, м. Київ

Об'єктом розпису обрано фасад будівлі арт-сквоту SQUAT 17B, що розташований у Києві. Це простір, створений митцями для реалізації незалежних мистецьких проєктів, неформальних виставок та культурного обміну.

Фасад має площину приблизно 5х12 метрів, з незначними архітектурними виступами та трьома вікнами, інтегрованими в композицію. Поверхня стіни фактурна, із залишками старої фарби та штукатурки, що додає розпису характеру та фактурної виразності.

Розпис розміщується на центральній площині фасаду й відіграє роль візуального ядра сквоту - своєрідної візитівки, яка зчитується ще до входу в простір.

Фасадний розпис не тільки виконує естетичну функції, а й взаємодіє з простором навколо, створюючи діалог між твором, архітектурою та глядачем.

ЗБІР МАТЕРІАЛУ

ЗНАК БЕСКІНЕЧНОСТІ - символ циклічності, безперервного потоку енергії життя. У моїй композиції цей знак є композиційною віссю, яка об'єднує елементи в єдине ціле. Він вказує на нескінченний процес внутрішніх переживань та емоційної трансформації.

АНДРОГІН У ЦЕНТРІ - фігура в центрі композиції є символом внутрішнього "Я", що містить у собі і жіночий і чоловічий початок. гармонію та конфлікт водночас. Персонаж тримає себе за горло - жест, що свідчить про неможливість говорити про глибоке емоційне напруження, приглушеність голосу почуттів. Однак його обличчя говорить саме за себе - емоції вириваються назовні крізь погляд, міміку. Вся композиція - це візуалізація його внутрішнього стану, його бурі емоцій, що розтікаються по всій площині.

СИНЯ ФІГУРА ЗНИЗУ - тиха, спокійна, мовчазна, ця фігура є втіленням внутрішньої тіні, відбитку Андрогіна. Вона показує меланхолію, котру зараз відчуває головний герой. З неї вириваються метелики - символ чистоти та щирості.

ПТАХИ ТА МЕТЕЛИКИ - як символи легкості, духу, а також емоцій, які прагнуть вирватися на волю. Їх присутність у композиції підсилює відчуття внутрішнього руху, чистоти й відкритості, а також трансформації особистості.

КВІТИ (ЛОТОС) - здавна є символом чистоти, відродження, духовного розвитку.

ТРИ ФІГУРИ СПРАВА - візуальні уособлення трьох різних емоційних станів: позитив, нейтральність, негатив. Їхнє розміщення у правому колі підкреслює ідею динаміки переживань.

ДЕРЕВО - дерево, розміщене між двома колами, відіграє роль духовного росту - емоції, що проростають з коріння. Це говорить про зв'язок з минулим. Спогади, які ніби коріння вросли всередині нас.

ВОДОСПАД І РУНИ - два кола поєднує водоспад, що переходить у руни, потік

енергії, який трансформується у мову почуттів. Вода- класичний символ емоцій, а руни - спосіб передати невидиме знаками. Тут руни постають як енергетичні сигнали, закодовані повідомлення.

ПІВМІСЯЦЬ У ЛІВОМУ КОЛІ - символ інтуїції, чутливості. У композиції його перетікання в золото говорить про пробудження внутрішнього світла, прозріння, душевне багатство. Зображення кількох фаз місяця вказує на природний ритм, постійне оновлення.

СИМВОЛ ЗНАКУ БЕЗКІНЕЧНОСТІ У СВІТОВІЙ КУЛЬТУРІ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК ІЗ ПОЧУТТЯМИ

Символ безкінечності (∞) є одним із найдавніших і найуніверсальніших знаків у світовій культурі. Його форма- безперервна петля, що не має ні початку, ні кінця - відображає циклічну природу життя, часу, енергії, душі та емоцій.

У філософії та міфології різних народів цей знак трактується як візуалізація зв'язку між фізичним і духовним світами, між зовнішнім проявом і внутрішнім змістом.

У алхімії знак безкінечності ототожнювали з Уроборосом - змієм, що кусає власний хвіст, як символом вічного оновлення, циклу смерті і народження, розпаду та відродження. У даосизмі цей мотив перегукується з Інь-Янь — двома протилежними силами, що утворюють гармонію.

У композиції символ безкінечності не лише об'єднує візуальні елементи, а й стає метафорою емоційного простору, у якому мешкає головний персонаж. Весь візуальний наратив ніби тече цією кривою.

РОБОТА З АНАЛОГАМИ

Морікава Котомі — сучасна японська художниця, яка працює в стилі ніхонга (японського традиційного живопису), проте з яскраво вираженим авторським підкодом. Її роботи вирізняються багатством кольорової палітри, м'яким моделюванням форм і гармонійним поєднанням східної та західної технік.

Художниця майстерно створює зображення, в яких глядач може "плавати" поглядом, не прив'язуючись до єдиного візуального фокусу. На відміну від класичного ніхонга, де колірна стриманість і площинність є характерними рисами, Морікава експериментує з інтенсивністю відтінків, насиченістю кольору й фактурою, що наближує її стиль до європейського постімпресіонізму.

У її картинах немає чіткої архітекtonіки простору - натомість простір будується за допомогою кольорних нашарувань і переходів. Завдяки цьому живопис Морікави часто сприймається як візуальний потік емоцій або символічне "сновидіння".

Її підхід можна порівняти з принципами візуального мислення, притаманного деяким представникам сучасної абстракції. Вона не просто зображує, а трансформує внутрішній стан у багаторівневу композицію. де глядач, за аналогією з музикою, відчуває ритм, настрій і внутрішню логіку твору.

Власна техніка Морікави - це поєднання японського методу роботи з мінеральними пігментами, водорозчинним клеєм та природними матеріалами, з більш західним підходом до ритму композиції та світлотіні. Така синтезація підходів створює унікальну художню мову, яка близька до глядача будь-якої культурної традиції.

Її роботи можуть стати прекрасним аналогом для аналізу авторських стилістичних рішень у живописі, де центральною темою виступають емоції, внутрішній стан і особиста символіка. Як і в дипломній роботі, композиції Морікави занурюють глядача у внутрішній світ персонажів, використовуючи колір, символи та багатошаровість як головні виражальні засоби.

СЦЕНАРІЙ РОБОТИ

Композиція складається з двох квадратних частин, об'єднаних у прямокутне панно розміром 240x120 см. Ці два елементи символізують два емоційні полюси внутрішнього стану людини, між якими розгортається візуальна розповідь. Центральним елементом композиції виступає андрогінна фігура, яка замикає у собі всю емоційну напругу сцени.

Фонова палітра плавно перетікає від фіолетових до синіх і золотих відтінків, підкреслюючи метафізичний характер зображеного та зв'язок із внутрішнім світом.

Фоновий градієнт не лише організує простір, а й служить емоційною підкладкою: від глибокої внутрішньої тиші до напруженого сплеску переживань.

- У центрі композиції знаходиться фіолетова фігура - андрогін, який тримає себе за горло. Цей жест уособлює неможливість висловити те, що відчувається всередині. Його обличчя, попри мовчання, наповнене емоціями, які вивертаються назовні у вигляді всієї композиції - наче емоційна проекція внутрішнього стану.
- Нижче розташована синя фігура - мовчазна меланхолія головного героя. З її грудей підіймаються ніжні метелики - символи душі, чистоти й почуттів, що не мають слів, але мають форму. Цей візуальний хід показує нам, що навіть негативні емоції - це початок чогось чистого і позитивного.

- Між двома частинами композиції розміщене стилізоване дерево - символ спогадів, які, наче коріння, в'їлися в наше сприйняття теперішнього. Дерево проростає крізь два кола, що символізують безкінечність почуттів. Водоспад є елементом, що сполучає обидва кола, він трансформується у руни - знаки, що кодують і передають відчуття на рівні символів. Це - візуалізація внутрішнього потоку емоцій, які знаходять своє місце між словами. Ліве коло - напівпрозорий півмісяць, що трансформується у золото, вказуючи на метаморфозу почуттів, що визрівають у щось нове. Праве коло - символ цілісності, наповнений трьома фігурами-емоціями: позитиву, нейтральності й негативу.

КОМПОЗИЦІЙНЕ, СТИЛЬОВЕ ТА ТЕХНІЧНЕ РІШЕННЯ

ЖИВОПИСНЕ ПАННО. Диптих. Полотно, акрил. 240 x 120 см.

Композиційне рішення

Робота складається з двох квадратних частин, що об'єднані у горизонтальний диптих. Композиція побудована на контрасті та симбіозі двох сфер, які утворюють символ безкінечності. Основний акцент зроблено на фігуру андрогіна, розміщену в центрі, яка є віссю всієї композиції. Геометричні форми - кола та квадрати - задають чітку структурну сітку, на фоні якої розгортається органічна пластика фігур. Центральний водоспад і вертикаль дерева створюють вісь симетрії, що поєднує обидві частини та направляє погляд глядача. Водночас плавні лінії, рух метеликів, потік рун та взаємодія кольорових мас надають композиції ритму та глибини.

Стильове рішення

Робота виконана в умовно-символічній манері з елементами сюрреалізму та декоративної стилізації. Основу складає фігуративне зображення, але з переосмисленими пропорціями, навмисною деформацією форм і застосуванням метафоричних образів. Фігури та елементи простору підпорядковані емоційній виразності, а не натуралістичному зображенню. Використані символи - руни, метелики, кола, місяць, дерево, безкінечність та вода - інтегровані в образний ряд через плавну пластичну мову та глибокі колористичні переходи. Робота тяжіє до східного сприйняття кольору та простору, де відсутня жорстка перспектива, а композиція читається як візуальна поезія.

Технічне рішення

Панно виконане акрилом на ґрунтованому полотні. У якості підготовки застосовано напівпрозору імприматуру, яка забезпечує загальну єдність кольорового середовища. Малярський шар поєднує прозорі лессирувальні заливки та пастозні акценти. У місцях концентрації символів (руни, метелики, обличчя) використовуються детальні пропрацювання з тонкими переходами тону. Поверхня роботи місцями збагачена текстурними мазками, що підсилює тактильність композиції. Завдяки поєднанню гладкого живопису та елементів фактурності створюється відчуття глибини внутрішнього пульсу та руху кольору.

СКЛАД ПРОЕКТУ

До складу проєкту входить:

- дипломна записка (39 стр.)
- форескізи (діджитал ескіз роботи)
- диптиз (два полотна загальним розміром 240 x 120 см.)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

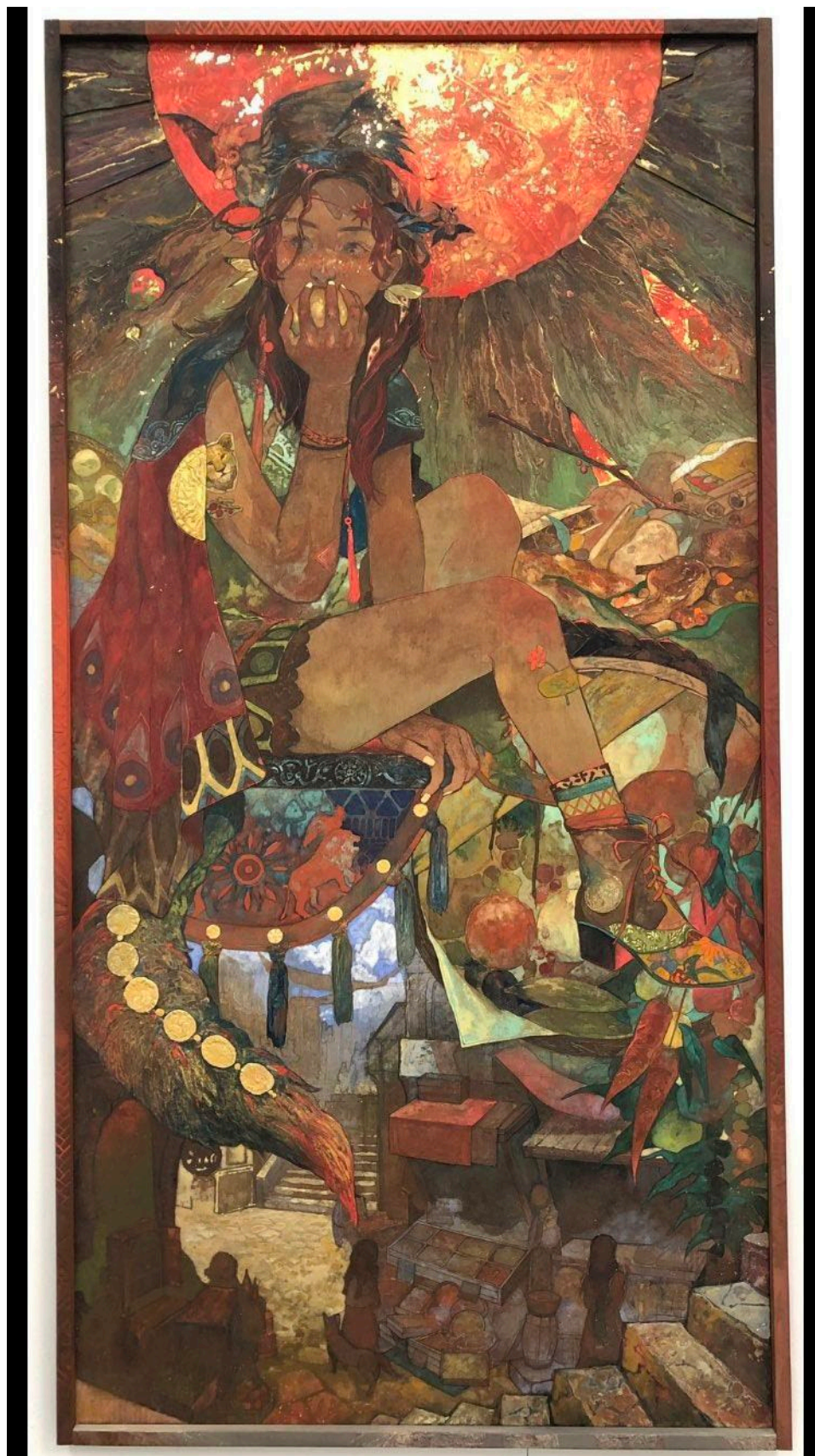
1. Морікава Котомі: <https://home.gamer.com.tw/artwork.php?sn=5527376> (Дата звернення 1.05. 2025)
2. Знак безкінечності: <https://magazine.tagheuer.com/en/2020/11/19/short-history-infinity> (Дата звернення 10.05. 2025)
3. Півмісяць: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Півмісяць>
4. Руни: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Руни> (Дата звернення 10.05.2025)
5. Лотос (<https://newacropolis.org.ua/articles/lotos> , https://ru.wikipedia.org/wiki/Падма_%28символ%29) (Дата звернення 16.05.2025)
6. Птахи та метелики: <https://sites.google.com/view/metelyky/міфи-про-метеликів> , <https://etnoxata.com.ua/statti/traditsiji/bilij-leleka-simvolizm-v-ukrajinskij-kulturi/> (Дата звернення 10.05.2025)
7. Андрогін: ([https://vue.gov.ua/Андрогін#:~:text=Андрогін%20\(грец.,або%20їхньою%20відсутністю%20\(безстатевістю\).](https://vue.gov.ua/Андрогін#:~:text=Андрогін%20(грец.,або%20їхньою%20відсутністю%20(безстатевістю).)) (Дата звернення 30.04.2025)
8. Дерево: (<https://ocnt.com.ua/simvolika-dereva-zhittya-vid-minuvshini-suchasnosti/>) (Дата звернення 6.05.2025)
9. Squad 17В. місто Київ: <https://www.facebook.com/squat17byardcafe/?locale=ukr> (Дата звернення 1.05.2025)

АЛЬБОМ ІЛЮСТРАЦІЙ

Морікава Котомі

Іл.1

Ил.2

Ил.3

Ил.4

Іл.5 Джессіка Карлайл

Іл.6 Альфонс Муха. Пророчиця з глечиком »

Ил.7 Ф. Скотт Гесс. «The Hours Of The Day»

Іл.8 Ариз. «Ногучі та Дієго Велаксес. Кабальо»

Іл.9 Лісінь Інъ. «Воїн»

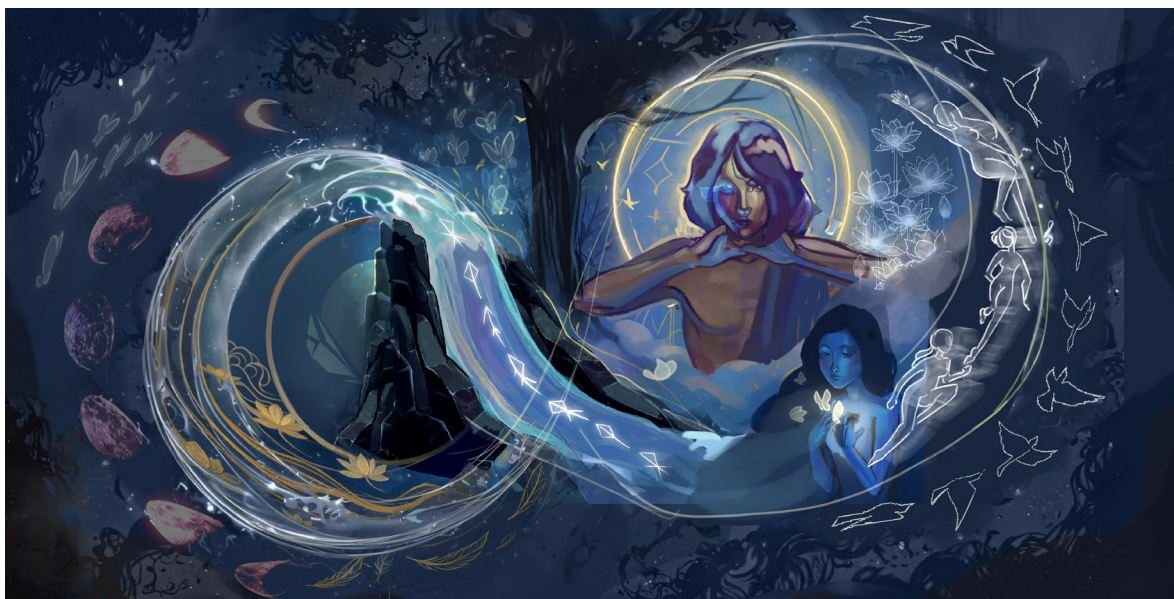
Іл.10 Коллін Баррі «Мийники ніг»

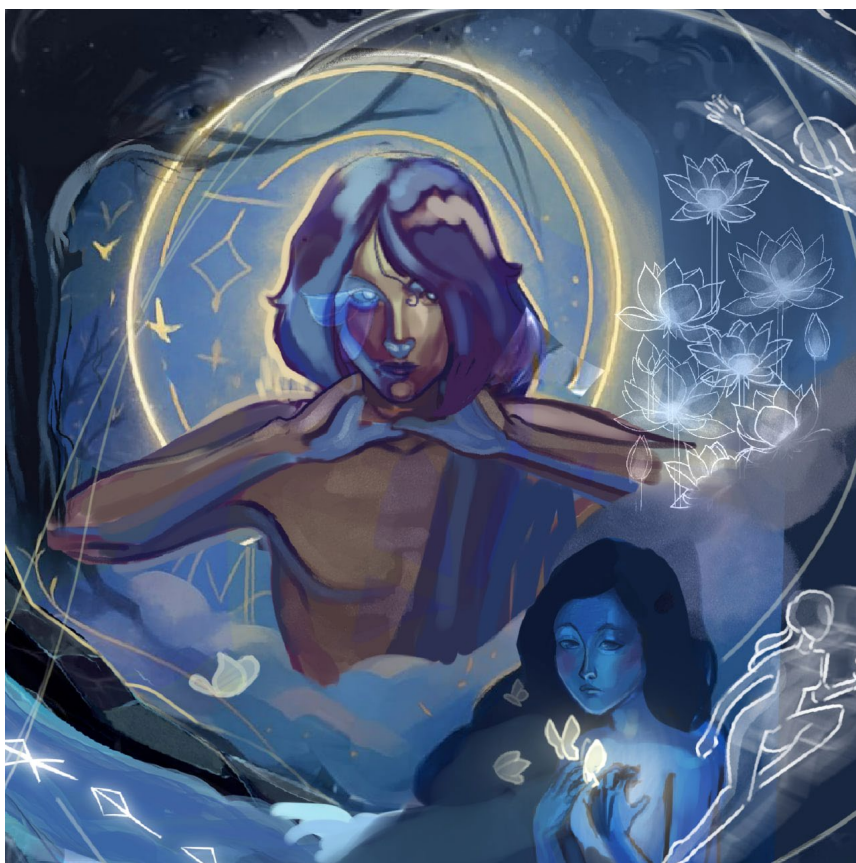
Іл. 11 Азиз. «Аполлон»

Іл. 12 Азиз. «Імпульс»

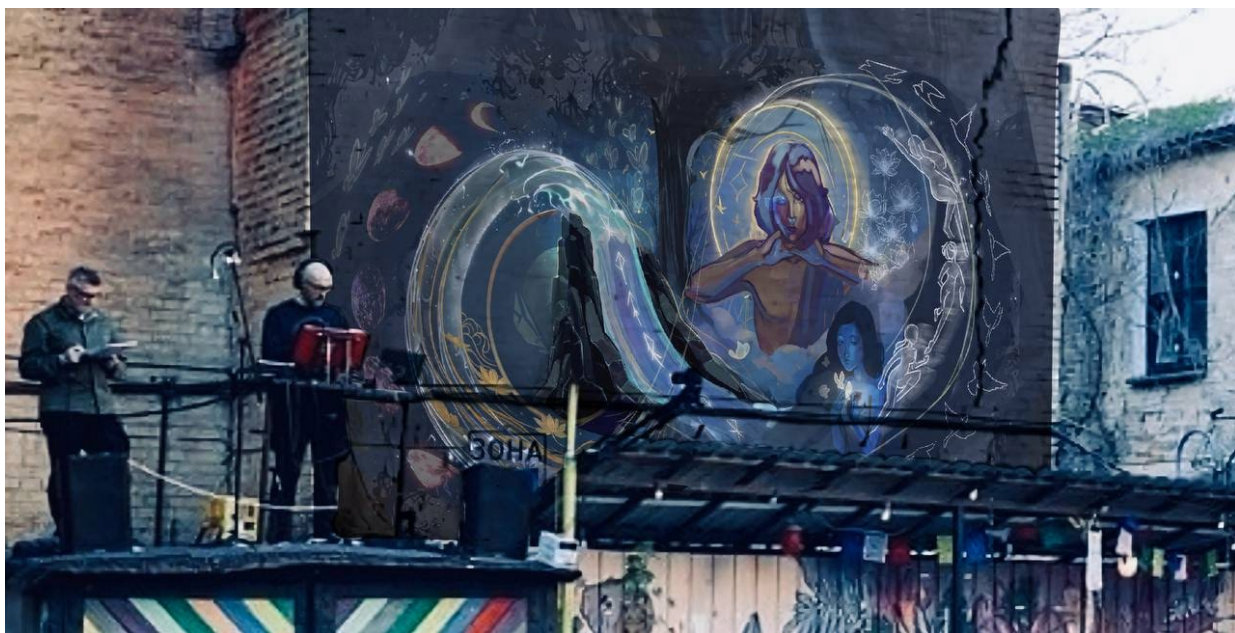
Іл. 13. С. Наметкіна. Проєкт «Проявлення невидимого». 2025

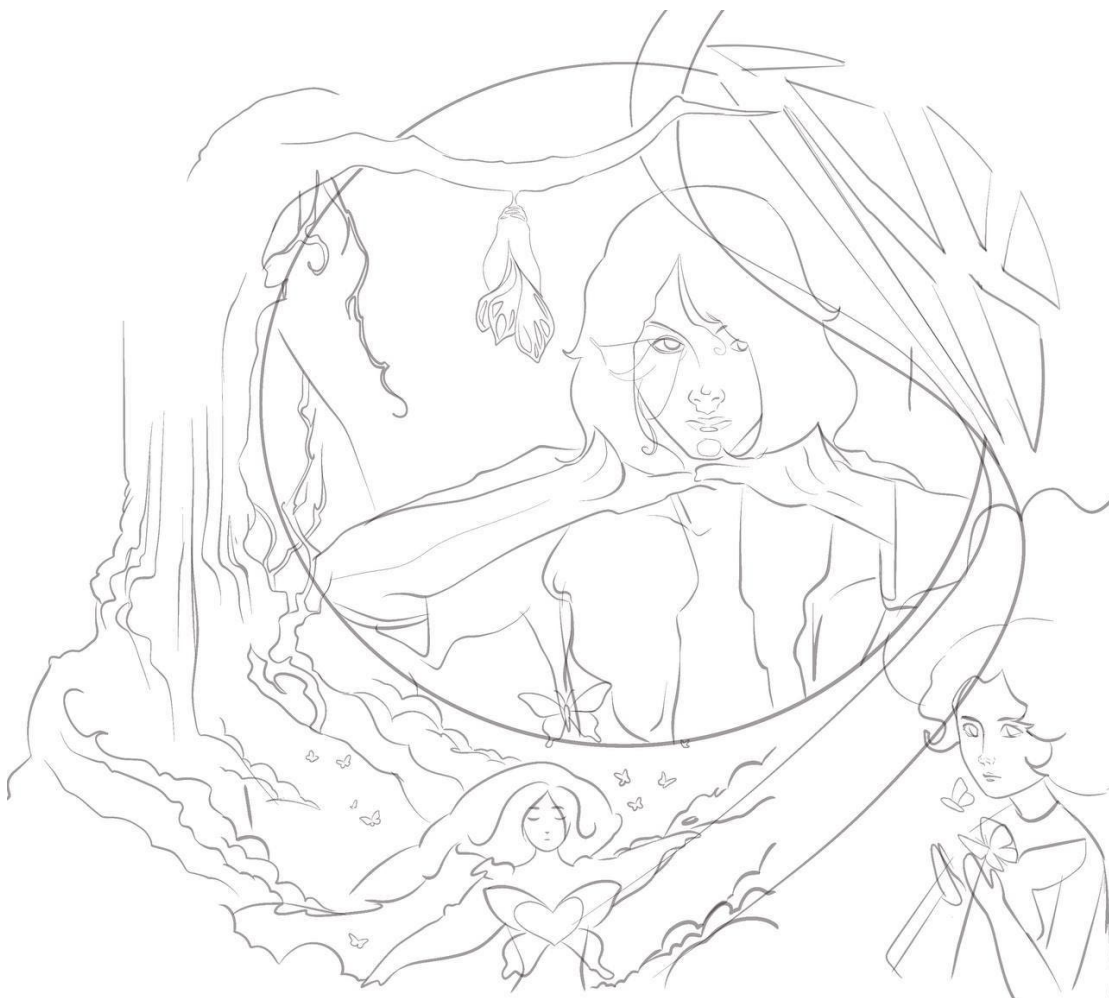
Іл. 14. С. Наметкіна. Проєкт «Проявлення невидимого». Фрагмент .2025

Іл. 15. С. Наметкіна. Проєкт «Проявлення невидимого»..2025

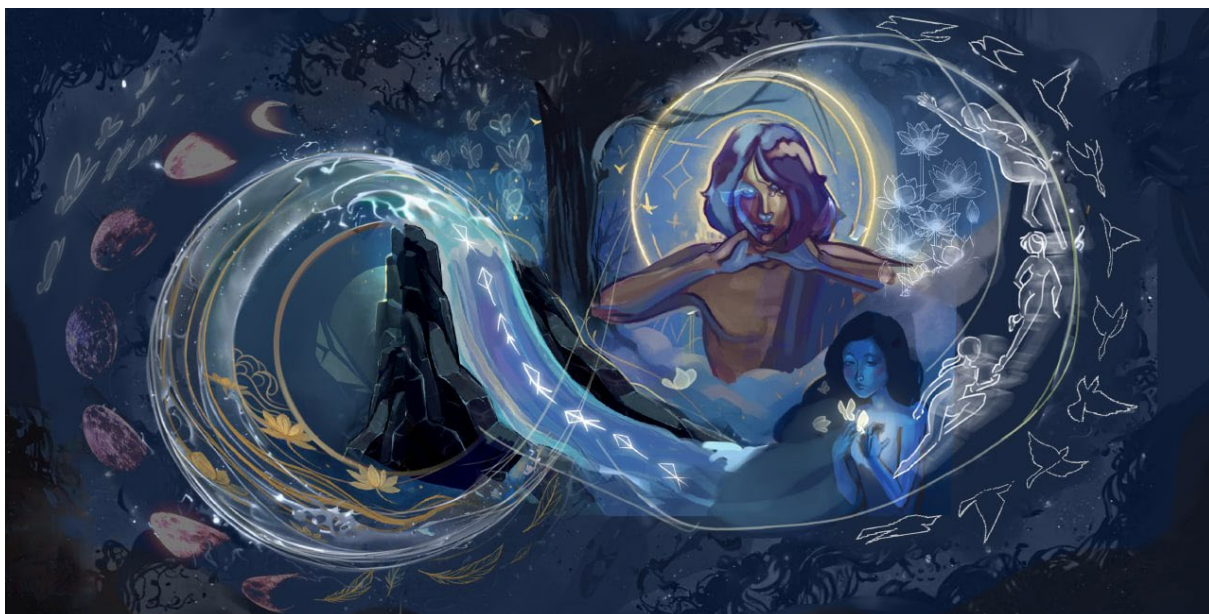
Іл. 16. С. Наметкіна. Проєкт «Проявлення невидимого»..2025

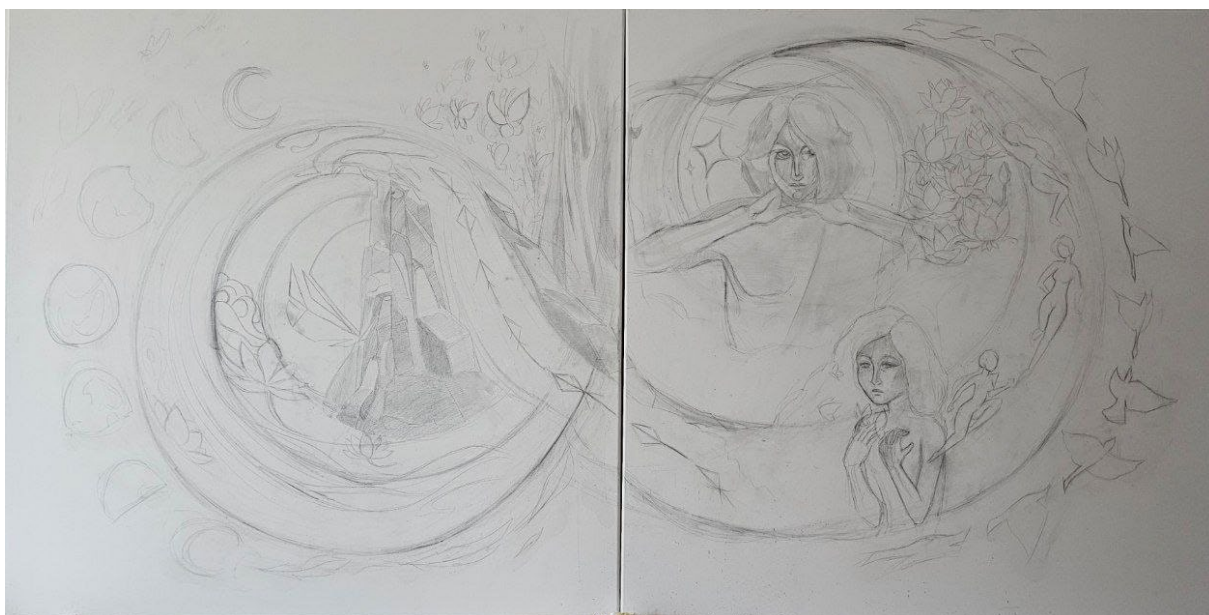
Іл. 17. Перший етап ескізу. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025

Іл. 18. Другий етап ескізу. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025

Іл. 19. Фінальний ескіз. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025

Іл. 20. Етап. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025

Іл. 21. Етап. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025

Іл. 22. Етап. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025

Іл. 23. Етап. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025.

Іл. 24. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025.

Іл. 25. Лівий фрагмент. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025.

Іл. 26. Правий фрагмент. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025.

Іл. 27. С. Наметкіна. Проект бакалавра «Проявлення невидимого». 2025.